

J. Kabrhel

KABRHEL, J. (Vysoká škola politická, Praha): *35 let výstavby a rozvoje socialistického zemědělství*. Sbor. ÚVTIZ - Sociol. Zeměd., 20, 1984 (2) : 81-88.

Jedním z největších úspěchů ČSSR je vybudování socialistické zemědělské velkovýroby. Zemědělská výroba je o polovinu vyšší než před válkou, i když v ní proti tehdejšímu období pracuje necelá třetina práceschopných obyvatel. V tomto historickém vývoji čs. zemědělství měl klíčovou úlohu IX. sjezd KSČ, který vytyčil generální linii socialistické přestavby zemědělství. V procesu její realizace, ale též po celé další období plnil významnou společenskou úlohu svazek dělníků a rolníků. Nastolením socialistických výrobních vztahů v zemědělství došlo k hlubokým změnám v myšlení, práci i životě družstevních rolníků. Rozhodujícím obsahem zemědělské politiky KSČ po XV. a XVI. sjezdu KSČ se stala orientace na dosažení soběstačnosti v produktech, které lze v našem klimatickém pásmu vyrábět. V naplňování tohoto cíle spočívá podstatná část úlohy dělnickorolnického svazku v současné době.

socialistická zemědělská velkovýroba; přestavba zemědělství; svazek dělníků a rolníků; socialistické výrobní vztahy; zemědělská politika

Jedním z největších úspěchů naší společnosti v poválečném období je vybudování socialistické zemědělské velkovýroby. V svolání ÚV KSČ, ÚV NF ČSSR a vlády ČSSR k 40. výročí vyvrcholení národně osvobozenického boje československého lidu a osvobození naší vlasti Sovětskou armádou se konstatuje: „Vybudováním družstevní socialistické velkovýroby se zásadně změnil život naší vesnice. Zemědělská výroba je o polovinu vyšší než před válkou, třebaže v ní proti tehdejšímu období pracuje necelá třetina lidí.“

ÚLOHA DĚLNICKO-ROLNICKÉHO SVAZKU V BOJI O VYTVOŘENÍ PODMÍNEK PRO PŘECHOD K SOCIALISMU

K dosažení těchto výsledků byly v celém tomto období pod vedením KSČ vytvářeny rozhodující předpoklady. Komunistická strana Československa vždy přistupovala k rolnictvu jako k významné politické síle. To souviselo se skutečností, že třetina obyvatel českých zemí pracovala v zemědělství, a na Slovensku dokonce polovina. Proto jedním z rozhodujících předpokladů úspěšného zápasu o svržení kapitalistického vykořisťovatelského řádu, dobytí politické moci dělnickou třídou a vybudování socialistické společnosti bylo vytvoření pevného svazku dělnické třídy s pracujícím rolnictvem. KSČ svoji zemědělskou politiku formulovala tak, aby vyjadřovala základní zájmy pracujícího rolníka, byla mu

srozumitelná, rozvíjela jeho revoluční aktivitu a začleňovala jej do třídního zápasu s buržoazií. K tomu tvůrčím způsobem uplatnila marxisticko-leninskou teorii agrární a rolnické otázky a využila svých velkých zkušeností z práce v masách.

Zkušenost Velké říjnové socialistické revoluce nás učila, že v zemích s početnou zemědělskou malovýrobou je nutné v zájmu vítězství nad buržoazií a nastolení a upevnění diktatury proletariátu rozdělit statkářskou půdu bezzemkům a pracujícím rolníkům, i když cílem socialistické revoluce zůstává vybudování zemědělské velkovýroby. Také u nás bylo nutné respektovat požadavky rolnictva, pro které se začleňovalo do revoluce. Teprve jeho vlastní zkušenost, příklad dělnické třídy a její soustavná pomoc vytvářely reálné předpoklady pro přechod k socialistické velkovýrobě.

Do boje s buržoazií za splnění Hradeckého zemědělského programu strany se podařilo zapojit rozhodující část rolnictva. V tomto třídním zápase o řešení konkrétních otázek zlepšení postavení pracujících rolníků poznali rolníci, kdo je jejich spojenec a kdo třídní nepřítel. Buržoazie definitivně ztratila rolnictvo, které ve své zdrcující většině se postavilo po boku dělnické třídy za politiku KSČ. Porážka reakce v únoru 1948 byla logickým vyústěním politiky strany, zaměřené na pevné revoluční spojení dělníků a pracujících rolníků.

V jednotě dvou nejpočetnějších společenských tříd — dělníků a pracujících rolníků — byla rozhodující síla, která pod vedením KSČ zneškodnila plány reakce na návrat předmnichovských pořádků. Spojení revolučního hnutí města a vesnice, vytvoření pevného dělnickorolnického svazku umožnilo KSČ soustředit rozhodující sílu na stranu revoluce, úspěšně čelit kontrarevoluci a v mocenském střetu rozhodnout ve prospěch dělnické třídy. Stěžejní význam svazku dělnické třídy a rolníků lapidárně vyjádřil Klement Gottwald slovy: „Dělník za rolníka, rolník za dělníka, a tam svět se hne, kam se tato síla napře!“

Porážkou reakce v únoru 1948 se naplnilo to, o čem KSČ usilovala od svého vzniku, zejména pak po V. sjezdu KSČ. Mohla dosáhnout svého úspěchu proto, že se řídila učením marxismu-leninismu a usilovala o jeho tvořivé uplatnění. Byla věrna ideám proletářského internacionalismu, přátelství a spolupráci se Sovětským svazem a vždy usilovala o nejtěsnější spojení s nejširšími vrstvami pracujících.

Nastolením diktatury proletariátu byly vytvořeny základní politické předpoklady k tomu, aby v úzké součinnosti dělnické třídy a pracujících rolníků bylo dosaženo plynulého zásobení města potřebnými zemědělskými produkty. Klement Gottwald na manifestaci československých zemědělců dne 16. května 1949 k tomu řekl: „Nepozvedneme náš průmyslovou výrobu a životní úroveň dělníka bez dobrého zásobování měst zemědělskými výrobky. Ale také nepozvedneme zemědělskou výrobu a životní úroveň rolníka, nebude-li správně plněn průmyslový plán, nebudou-li dělníci ... moci plnit své úkoly a dodat venkovu dostatek strojů, elektřiny a jiných průmyslových výrobků.“¹⁾

Tržní vztahy jsou v dané situaci nejlepším prostředkem vyjádření zájmů jak rolnictva, tak i dělnické třídy. Paradoxem této doby byla skutečnost, že tržní zemědělská produkce v důsledku zvýšení podílu

¹⁾ Klement Gottwald, 1946—1948, sv. 2, s. 171

malovýroby v zemědělství a zvýšení naturální spotřeby zemědělských výrobců poklesla. Tato skutečnost na jedné straně a současně růst požadavků společnosti na potraviny a zemědělské suroviny vedly ke vzniku neantagonistického rozporu mezi zájmy dělnické třídy a soukromě hospodařícími drobnými a středními rolníky. Další rozvoj národního hospodářství a růst městského obyvatelstva a s tím spojené zvětšování požadavků na zemědělskou produkci by vedly v dané situaci k prohloubení tohoto rozporu, k narušení dělnicko-rolnického svazku a ve svých důsledcích k ohrožení diktatury proletariátu. Východisko spočívalo v prostředcích a metodách růstu tržní zemědělské produkce při respektování strategického cíle, jímž byla výstavba socialistické společnosti.

Dělnicko-rolnický svazek, aby splnil svoji historickou úlohu, musel se opírat o společné zájmy. A společným zájmem byl zejména vzestup zemědělské výroby, její zdokonalování, dosažení vyšší produktivity práce, růst životní úrovně. Rozpor však spočíval v tom, že těchto cílů lze dosáhnout jen rozvojem výrobních sil, které byly neslučitelné s malovýrobou a se soukromým vlastnictvím výrobních prostředků v zemědělství. Pochopením této objektivní nutnosti rolníkem, že tento vývoj je v jeho vlastním zájmu a že jenom takto a nikoliv na základě malovýroby mohou být splněny i jeho vlastní hospodářské požadavky, se stalo rozhodující podmínkou řešení problému. V této souvislosti vystupují pro dělnickou třídu do popředí dva úkoly: za prvé výchovná přesvědčovací práce, za druhé všestranná pomoc rolnictvu ve výrobě. Výsledkem řešení tohoto rozporu je přeměna zemědělské malovýroby na velkovýrobu. Vzhledem k tomu, že tento proces probíhá na základě dělnicko-rolnického svazku, musí rolnictvo vystupovat jako aktivní činitel procesu.

Způsob jak spojit obě tyto stránky je obsažen v Leninově družstevním plánu, který vyjadřuje obecné zákonitosti přechodu zemědělství od malovýroby k socialistické družstevní velkovýrobě. KSČ ve své politice v tomto období vycházela z těchto základních teoretických principů, z velkých zkušeností kolektivizace zemědělství v SSSR i z vlastních zkušeností z práce na vesnici.

Úkoly zemědělské politiky vycházely z rozboru ekonomické a sociálně politické situace v zemi a z nutnosti i možnosti výstavby zemědělské velkovýroby. Zde vystupovaly do popředí takové skutečnosti, že zemědělská půda byla roztržštěna do 33 miliónů parcel o průměrné velikosti 7 arů v českých krajích a 4 arů na Slovensku. Zemědělských podniků soukromě hospodařících rolníků bylo v roce 1948 celkem 1507 tisíc. Jejich velikostní struktura se v průběhu pozemkových reforem změnila především ve prospěch středních rolníků. Na druhé straně došlo ke snížení počtu kapitalistických podniků a jejich podílu na celkové zemědělské půdě. Přesto však bylo stále 70 % z celkového počtu zemědělských podniků ve velikostní skupině do 5 hektarů (s podílem 27,8 % na zemědělské půdě).

Otázkami dalšího postupu práce strany na vesnici se zabývalo listopadové plénum ÚV KSČ v roce 1948. Základní linii diferencovaného přístupu k jednotlivým vrstvám rolnictva vyjádřil Klement Gottwald slovy: „... Naše politika se musí opírat o malé rolníky, vytvářet spojení se středními a izolovat ty velké, postupně jejich kapitalistický rozvoj omezovat a zatlačovat je do pozadí...“ V oblasti výkupu zemědělských produktů bylo doporučeno dbát na to, že „velcí musí dávat více a ulehčit

malým“. S tím dále souviselo důsledně vyžadovat plnění všech státních a veřejných povinností u zbytku buržoazie ve městě i na venkově s použitím příslušných opatření proti jejich sabotování.

Jako počátek budování materiálně technické základny byl stanoven úkol vytvářet hustou síť státních strojních stanic, veřejných výkrmů prasat, drůbeže a ostatního dobytka. Jejich funkce spočívala ve významné pomoci při socialistické přestavbě zemědělství i v nemalém podílu při zabezpečení zásobením obyvatelstva potravinami.

IX. SJEZD KSČ VYTÝČUJE GENERÁLNÍ LINII SOCIALIZACE ZEMĚDĚLSTVÍ

Před třiceti pěti lety IX. sjezd KSČ (25.—29. 5. 1949) vytyčil socialistickou přeměnu zemědělství jako konkrétní politický úkol. Klement Gottwald formuloval tento strategický cíl zcela jednoznačně: „Musíme pro socialismus získat vesnici, malého a středního rolníka a izolovat vesnického boháče.“ Zabezpečení tohoto cíle je plně stavěno na uplatnění leninských principů dělnicko-rolnického svazku, což je zde souhrnně vyjádřeno klasickou formulací Klementa Gottwalda: „Blok, svazek dělnictva se základní masou pracujícího rolnictva, je pro přechod vesnice k socialismu nezbytností.“ Tuto myšlenku pak dále rozvádí tím, že říká: „Nebude u nás socialismu bez přechodu vesnice k socialismu. A nebude u nás přechodu vesnice k socialismu bez bloku, bez svazku dělnické třídy se základní masou drobných a středních rolníků.“²⁾

Z leninských principů dělnicko-rolnického svazku v období přechodu vesnice k socialismu IX. sjezd KSČ zvláště zdůrazňuje principy dobrovolnosti, uvědomělosti, aktivity rolnictva a principy vedení dělnickou třídou. Základní metodou veškeré naší politiky a práce na vesnici byla metoda názorného přesvědčování a aktivní účasti širokých vrstev drobných a středních rolníků na realizaci této hluboké sociálně ekonomické proměny zemědělství a vesnice. Hlavním obsahem přesvědčování byla metoda konkrétního příkladu, dosažených hospodářských výsledků.

Realizací všech těchto principů a přijatých opatření postupovala vedoucí role dělnické třídy v čele se zkušeným předvojem — Komunistickou stranou Československa. Teoreticky průkopnickou prací bylo vypracování marxisticko-leninské koncepce socialistického združstevnění zemědělství v podmínkách průmyslově vyspělé země se stoletým vývojem kapitalismu a silným vlivem buržoazie na vesnici. Tato teoretická koncepce, vyjádřená v generální linii IX. sjezdu KSČ, úspěšně prošla tvrdou zkouškou doby.

Vesnici bylo nutné pro socialismus získat. Získat ji mohla jediné dělnická třída, vytrvalá práce komunistů, jejich organizací v okrese a přímo na vesnici. Velký význam mělo ustavení stranických organizací v období předchozích revolučních zápasů téměř v každé vesnici. Rozhodujícím místem boje o socialismus se stala vesnice. Proto IX. sjezd KSČ zdůraznil, že „vesnický úsek práce a politiky strany bude mít v příštích letech stále větší význam“. Takto je zde vyjádřena skutečnost, že rozhodující úlohu při přestavbě zemědělství musí splnit ideologická, masově politická a organizátorská práce KSČ. Je to výraz obecné zákonitosti socialistické revoluce — prvenství politiky před ekonomikou.

²⁾ Protokol IX. řádného sjezdu KSČ, str. 102

Takto teoreticky připravena a metodiky vyzbrojena, přistoupila KSČ k řešení jednoho z nejsložitějších úkolů socialistické revoluce. Úkolem bylo přebudovat výrobní vztahy v zemědělství a v souladu s tím postupně přetvořit svazek dělnické třídy s pracujícím rolnictvem ve svazek dělnické třídy s nově se tvořící třídou družstevních rolníků.

SOCIALIZACE ZEMĚDĚLSTVÍ — SPOLEČNÉ DÍLO DĚLNÍKŮ A ROLNÍKŮ

Socialistická přestavba zemědělství byla uskutečňována při upevňování a prohlubování svazku dělnické třídy s rolníky. Byla to jednota politických zájmů ve vztahu k politice státu a vlády Národní fronty, která spojovala dělníky a rolníky. Současně však existoval rozpor v chápání dalšího vývoje zemědělství. Nutnost přechodu ke kolektivnímu hospodářství chápala zpočátku jen menší část rolníků. Byla to především část drobných rolníků a část dělníků-domkářů, většinou členů strany. U velké části rolníků, zejména středních, existovaly silné malorolnické iluze o další stabilizaci a rozvoji jejich soukromého hospodaření, které bylo nutné postupně překonávat.

Významnou měrou se na socialistické přeměně zemědělství podílela naše početná a vyspělá dělnická třída. Její revoluční nadšení nemálo přispělo při zakládání a upevňování družstev. Tisíce dělníků odjíždělo po své pracovní době na vesnici, aby pomohli v jejím socialistickém přetváření. Dělníci se nejen účastnili masově politické práce na vesnici, ale mnozí z nich se stali vedoucími funkcionáři družstev.

Naše vesnice v době združstevňování byla svojí sociální strukturou smíšená. Tehdy tam žila značná část dělníků, kteří byli nejaktivnější politickou silou, která bezprostředně organizovala socialistickou přeměnu vesnice.

Boj za ustavení a upevnění JZD byl těžký a složitý zápas tisíců obětavých funkcionářů KSČ i národních výborů, uvědomělých dělníků, drobných držitelů půdy i prvních průkopníků z řad drobných a postupně i středních rolníků. Nemohlo tomu být ani jinak. Budování JZD znamenalo definitivní konec nadvlády vykořisťovatelů nad vesnicí. Historie nás učí a zkušenost z třídního zápasu ve světě potvrzuje, že třída vykořisťovatelů nikdy svoje panství nepředala bez boje.

Myšlenka socialistického združstevnění postupně zapouštěla na vesnici kořeny. Rozsáhlá ideologická, agitační a organizátorská práce postupně překonávala počáteční kolísání rolníků. Vznikaly nové a nové přípravné výbory, zvětšoval se počet družstev a stále více jich přistupovalo ke společnému hospodaření. Za účinné pomoci dělnické třídy a zejména prostřednictvím mnohostranné účasti a pomoci traktorových stanic jednotná zemědělská družstva pronikala stále hlouběji do života vesnice.

VÝSLEDKY A SMĚRY ROZVOJE SOCIALISTICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

Tricet pět let výstavby a rozvoje socialistického zemědělství je příležitostí bilancovat výsledky, nacházet v nich zdroj poučení a síly k řešení složitých úkolů dneška a k vytváření náročných plánů i perspektiv pro další období.

V tomto období se celkový objem hrubé zemědělské produkce zvýšil více než dvakrát a tržní zemědělské produkce více než třikrát. Výroba obilí dosahovaná v letech 1946—1950 ve výši 4,5 mil. tun ročně překročila v roce 1983 11 miliónů tun. Výroba masa se zvýšila 2,1krát, mléka 1,8krát a vajec více než 3,2krát. V tomto období se však počet pracujících v zemědělství snížil o 57 % a celková výměra zemědělské půdy klesla o více než 7 %. Uvedených výsledků bylo možno dosáhnout proto, že produktivita práce v zemědělství se zvýšila více než pětikrát. K tomu socialistické výrobní vztahy a rozvoj výrobních sil vytvářely potřebné předpoklady. Hodnota základních výrobních prostředků na 1 pracovníka vzrostla 9krát, z toho strojů a zařízení 15krát. Československé socialistické zemědělství má k dispozici za 244 mld Kčs základních prostředků, z toho za 68 mld Kčs strojů.

Nastolením a prohlubováním socialistických výrobních vztahů v zemědělství a vlivem socialistické výchovy došlo k hlubokým změnám ve způsobu myšlení, práce a života družstevních rolníků. Jak již konstatoval XV. sjezd KSČ, došlo v průběhu socialistické přestavby zemědělství ke skutečné revoluci ve způsobu výroby i života na naší vesnici. S postupující koncentrací a specializací výroby, s vědeckotechnickým pokrokem, s uplatňováním průmyslových metod, velkovýrobních technologií a s růstem kvalifikace se mění i charakter práce v zemědělství a prohlubuje se sepětí družstevního rolnictva se zájmy a potřebami socialistické společnosti. Již sama skutečnost, že stále větší počet pracovníků zemědělství pracuje s moderními stroji a mechanismy, svědčí o tom, jak rychle se přibližuje charakter zemědělské práce práci v průmyslu. Také k nepoznání se změnila výstavba vesnice i vybavení bytů rolníků předměty dlouhodobé spotřeby.

Politika KSČ vytyčená na XIV. sjezdu KSČ, vyrovnat příjmy družstevních rolníků na úroveň čistých mezd pracovníků ostatních odvětví národního hospodářství, se úspěšně realizuje. V roce 1983 dosáhla průměrná srovnatelná měsíční odměna pracovníků JZD 2914 Kčs. V průmyslu činila průměrná měsíční mzda pracovníků 2918 Kčs. Přitom průměrná měsíční mzda pracovníků socialistického sektoru národního hospodářství (bez JZD) byla 2790 Kčs. Lze tedy konstatovat, že vytyčeného cíle bylo dosaženo. Rozsáhlá pozornost je věnována sociálním potřebám družstevních rolníků. Tak např. každoročně se zúčastňuje výběrové rekreace 106 tis. členů JZD a jejich rodinných příslušníků. Podniková rekreace je zabezpečována pro 25 tis. družstevníků. Lázeňská léčba je poskytována více než 20 tis. členů JZD.

Lze konstatovat, že v ČSSR byl v podstatě vyřešen významný cíl socialismu — vyrovnání rozdílů v životní úrovni a způsobu života mezi městem a vesnicí.

Dosažení vytyčených cílů, jak zdůraznil XVI. sjezd KSČ, vyžaduje důsledně realizovat dlouhodobou hospodářskou strategii vysoké efektivity výroby a kvality veškeré práce. Jejím základem je převedení ekonomiky na cestu intenzivního rozvoje, efektivní strukturální změny v hospodářství, racionální využívání výrobního potenciálu, vysoká hospodárnost a zhodnocování všech zdrojů, zdokonalování řízení, široký rozvoj iniciativy pracujících, hlubší zapojování našeho hospodářství do socialistické ekonomické integrace a mezinárodní dělby práce.

Dosažené výsledky v rozvoji a upevňování socialistického zemědělství, zejména mohutný výrobní potenciál, prohloubení socialistických

výrobních vztahů v zemědělství a další posílení dělnicko-rolnického svazku vytváří pevnou základnu pro úspěšné zvládnutí náročného celospolečenského úkolu — zabezpečení výživy lidu z vlastních zdrojů.

V návaznosti na tyto skutečnosti již XIV. sjezd KSČ upřesnil obsah dělnickorolnického svazku pro nastávající období. V rezoluci sjezdu se zdůrazňuje: „... nezbytnost upevňování svazku dělnické třídy a družstevního rolnictva jako třídního základu politické moci v našem státě, a hlavně podmínky všestranného rozvoje socialistické zemědělské velkovýroby“³⁾. Nová kvalita dělnickorolnického svazku v etapě budování rozvinuté socialistické společnosti je dána především postupující industrializací zemědělství, prohlubováním společenské dělby práce i růstem vyspělosti družstevního rolnictva. Z této nové situace vyvozuje závěry 13. zasedání ÚV KSČ (21.—22. 3. 1979), když vyjadřuje přesvědčení „... že pracující ve strojírenství, chemickém průmyslu a v dalších odvětvích přistoupí k plnění svých dodavatelských povinností vůči zemědělství a potravinářskému průmyslu s vědomím politické odpovědnosti a společného zájmu dělníků a rolníků vyrábět dostatek kvalitních potravin při odpovídajících společenských nákladech, a tím prokáží — jako při kolektivizaci vesnice — sílu dělnickorolnického svazku v etapě budování rozvinuté socialistické společnosti“⁴⁾.

Rozhodujícím obsahem zemědělské politiky KSČ se stalo postupné dosažení soběstačnosti v zrninách a zvýšení celkové soběstačnosti ve výrobě potravin. Vytyčení tohoto úkolu vtisklo nový rys rozvoji dělnickorolnického svazku, neboť nejde jen o zvýšení odpovědnosti zemědělců, ale na jeho plnění se musí aktivně podílet celý zemědělsko-průmyslový komplex.

Socialismus vytvořil podmínky pro koordinaci zemědělské a průmyslové činnosti při výrobě potravin. Vznikl zemědělsko-průmyslový komplex (ZPK), charakterizovaný zintenzívněním integračních procesů mezi navazujícími, dělbou práce oddělenými ekonomickými činnostmi.

Základní kritérium úrovně činnosti ZPK není v tom, jaké množství produkce dokáže vyrobit, ale především v tom, s jak málo zdroji dokážeme vyrobit společensky žádoucí objem produkce v potřebné kvalitě a struktuře.

Je zřejmé, že produktivita práce je stále více určována ne již prostou úrovní fondové vybavenosti, ale především technickou úrovní této vybavenosti. Základní potenciál ekonomiky stále více závisí na její vědeckotechnické úrovni, na výkonnostních parametrech strojů nových generací a na kvalitě řídicích systémů.

V této souvislosti 10. zasedání ÚV KSČ konstatovalo, že „celkově zemědělské ... strojírenství dosud nedostatečně reaguje na kvalitativní změny, které s sebou přináší intenzifikace zemědělství a vědeckotechnický pokrok“. A uložilo „rychleji uspokojovat oprávněné požadavky zemědělců na sortiment a kvalitu dodávaných strojů z hlediska snižování energetické náročnosti zemědělství, lepšího využití pesticidů a hnojiv, minimalizace negativních vlivů techniky na půdní prostředí, omezování sklizňových a skladovacích ztrát“.

Současné náročné úkoly ZPK kladou velké nároky na vědeckotechnický rozvoj, na důslednou realizaci závěrů 8. zasedání ÚV KSČ. Vědec-

³⁾ XIV. sjezd KSČ, Svoboda 1971, s. 48

⁴⁾ Zasedání ÚV KSČ ve dnech 21. a 22. 3. 1979, Svoboda, 1979, s. 76-77

kotechnický pokrok se musí uskutečňovat nejen ve vlastní zemědělské prvovýrobě, ale v souvislostech stále širšího společenského komplexu potravinové vertikály.

S tím v podstatě souvisí jeden ze základních problémů vědeckotechnického rozvoje ZPK. Je to převod a uplatňování jeho výsledků v praxi. To klade v současné době na všechny složky zúčastněné v procesu výzkum — vývoj — výroba zvýšené požadavky. Značné rezervy jsou v užší spolupráci výzkumných a vývojových pracovišť všech částí ZPK. To se rovněž týká prohloubení spolupráce se základním výzkumem. Znamená to v praxi posilovat funkci jednotného plánu VTR a učinit z něho významný nástroj vědeckotechnického pokroku v oblasti celé vertikály výroby potravin. Přitom koordinovaněji rozvíjet a využívat mezinárodní vědeckotechnickou spolupráci i více čerpat ze světového fondu vědy.

Jak zdůraznilo 8. zasedání ÚV KSČ, v současné době s mimořádnou naléhavostí vystupuje do popředí urychlené uplatňování výsledků vědy a techniky v praxi. Jde o zásadní politickou otázku, úkol celé naší strany. Jako takový musí prolínat její poznávací, programovou, organizátorskou, kádrovou, ideově výchovnou a kontrolní činnost.

V tom má významnou úlohu rozvoj pracovní iniciativy a socialistické soutěže pracujících. Tomu významně napomáhá prohlubování jejich účasti na řízení i rozvoji družstevní demokracie. Je zapotřebí více pozornosti věnovat úrovni členských schůzí JZD, výrobních porad, pečlivě posuzovat připomínky a náměty pracujících. V této souvislosti má velký politický význam příprava X. sjezdu KSČ a průběh předsjezdové diskuse.

Důsledné naplňování úkolů XVI. sjezdu KSČ v oblasti zemědělství a výživy lidu bude znamenat další posun v realizaci politiky soběstačnosti a vytvoří příznivé předpoklady pro ekonomický a politický rozvoj naší socialistické společnosti.

Došlo dne 3. 7. 1984

КАБРГЕЛ, Я. (Высшая партийная школа, Прага): 35 лет строительства и развития социалистического сельского хозяйства. Сбор. ÚVTIZ - Sociol. Zeměd., 20, 1984 (2) : 81-88.

Одним из самых больших успехов ЧССР является создание социалистического сельского хозяйственного производства. Сельскохозяйственное производство на половину выше, чем до войны, хотя в нем, по сравнению с тем временем, работает не целая треть работоспособного населения. В этом историческом развитии чехословацкого сельского хозяйства ключевую роль играл IX съезд КПЧ, который выдвинул генеральную линию социалистической перестройки сельского хозяйства. В процессе ее осуществления, но также и за весь дальнейший период выполнял важную общественную задачу союз рабочих и крестьян. Установление социалистических производственных отношений в сельском хозяйстве вызвало глубокие изменения в мышлении, работе и жизни кооперативных крестьян. Решающим содержанием сельскохозяйственной политики КПЧ после XV и XVI съездов КПЧ была ориентировка на достижение самообеспеченности в продуктах, которые можно в нашей климатической зоне производить. В выполнении этой цели содержится большая часть задачи рабоче-крестьянского союза в настоящее время.

социалистическое сельскохозяйственное крупное производство; перестройка сельского хозяйства; союз рабочих и крестьян; социалистические производственные отношения; сельскохозяйственная политика

Adresa autora:

Prof. Jaroslav Kabrhel, Vysoká škola politická, Martího 31, 160 00 Praha 6 - Veleslavín
